

Vzpomínka na PhDr. Jarmilu Háskovou (*29. 1. 1936–†18. 12. 2007)

Jiří Sláma

Když ke konci minulého roku začaly přicházet zprávy o onemocnění paní doktorky, zpočátku to nikoho příliš neznepekonovalo. Různá ochorení v sychravém podzimním čase nejsou něčím neobvyklým. O to překvapivější a zarmucující byla potom zpráva o jejím skonu v předvánočním období 18. prosince 2007. Když jsme se o několik dnů později sešli v pošmourném prosincovém odpoledni v pražském strašnickém krematoriu u její rakve, všichni jsme cítili, že jejím odchodem se uzavřela jedna kapitola z dějin české numismatiky.

Dr. Hásková se narodila v Hradci Králové (29. 1. 1936). V letech 1954–1959 vystudovala historii na pražské filozofické fakultě (tehdy nazývané fakultou filozoficko-historickou); v seminářích profesorů V. Husy a F. Kavky se zaměřila na hospodářské dějiny českého vrcholného středověku. Po univerzitním absolutoriu nastoupila do numismatického oddělení Národního muzea v Praze, kde pracovala až do svého skonu neuvěřitelných 48 let. Po dlouhých 29 let numismatického oddělení řídila. Národní muzeum významně ovlivnilo i rodinný život paní doktorky. Na jeho půdě se totiž seznámila se svým životním partnerem archeologem Ivanem Háskem.

Obsáhnout na několika málo řádcích rozsáhlou a velmi různorodou pracovní aktivitu paní doktorky v Národním muzeu i mimo tuto instituci je velmi obtížné. Zastavme se nejdříve u její práce na poli numismatiky. Snad nejvýrazněji o ní podává svědectví rozsáhlá bibliografie jejích prací (ta byla uveřejněna ve Sborníku Národního muzea, řada A – historie, 61, 2007, s. 9–12). Zpočátku pod vli-

vem univerzitního studia ji lákaly především ekonomické a peněžní problémy doby vlády Jiřího z Poděbrad a následné jagellonské epochy. Záhy však svou pozornost obrátila k denárovému období. Zabývala se např. slavníkovským mincovnictvím, vyšehradskou a mělnickou mincovnou, denáry Emmy reginy, dobou vlády krále Vratislava II. a jeho mincovnictvím, kontakty Čech s okolními zeměmi na podkladě svědectví nálezů mincí i mnoha dalšími otázkami. Mince napomohly dr. Háskové lépe poznat i nejstarší českou státní ideologii. V její bibliografii nalézáme i publikaci důležitého mincovního pokladu ze Zlivi a rovněž informace o ojedinělých mincovních nálezích, ze kterých nejvíce pozornosti věnovala nejasné denárové ražbě ve vzdálené povolžské Kazani. Z jejího pera vzešly i desítky zpráv, nejrůznějších informací a osobních vzpomínek na různé postavy našeho historického a především numismatického bádání. Odborné studie paní doktorky představují významný a trvalý přínos pro poznání dějin platidel v našich zemích; některé její práce nutí k hlubšímu zamyšlení a navozují i jiné možné výklady.

Své názory a myšlenky presentovala dr. Hásková doma i v cizině v celé řadě přednášek. Kdo je navštěvoval, tak dobře ví, že se vyznačovaly velmi kultivovaným projevem a to i po stránce jazykové. Některé autorčiny práce i její vystoupení na různých vědeckých fórech byly oceněny čestným členstvím v několika zahraničních institucích.

Zvláštní kapitolu přednáškového působení dr. Háskové představují její úvody do numismatiky prosloušené pro studenty archeologie na Karlově univerzitě.

Jedním z důležitých úkolů pracovníků Národního muzea je popularizace vědních oborů v této instituci zastoupených. I této oblasti své práce věnovala dr. Hásková velkou pozornost. Lze tu vzpomenout její četné přednášky pro laickou veřejnost či pořádání nejrůznějších výstav a to jak na půdě Národního muzea, tak i v celé řadě českých měst (v Chebu, Plzni, Domažlicích, Kutné Hoře aj.). Do oblasti popularizace náleží i její odborná spolupráce na několika dokumentárních a historických filmech či vystupování v rozhlasových a televizních pořadech. Zvláštní kapitolu v této oblasti představuje její spolupráce s českou Národní bankou.

Velmi významné a po několik desetiletí trvající bylo její vedení redakce Numismatických listů, které svým zaměřením i pojetím nepochybně ovlivnilo vývoj numismatiky v Čechách. Pouze pracovníkům přicházejícím do úzkého styku s paní doktorkou je známo, s jakými obtížemi se při vydávání tohoto periodika setkávala. Numismatické listy jsou ovšem společným edičním projektem Národního muzea a České numismatické společnosti. Nutnost spolupráce se Společností (jejíž byla čestnou členkou) si byla paní doktorka dobře vědoma, byť ta jí byla během času spíše tlumena.

Také především pracovníci numismatického oddělení Národního muzea dobře vědí, co starost a často i nervového vypětí znamenalo v nelehkých minulých dobách vedení tohoto oddělení. Ani změny po roce 1989 situaci nijak neulehčily, neboť vyvstaly nové úkoly. V numismatickém oddělení to bylo např. pracné navrácení restituovaného majetku původním vlastníkům. Ke šťastným chvílím při řízení numismatického oddělení nepochybně náleželo, když se paní doktorce podařilo pro muzejní sbírku získat nesmírně cenný Měříčkův soubor faleristických památek.

Závěr naší vzpomínky na paní doktorku Háskovou se píše jenom velmi těžko. Její odchod z našeho středu je příliš čerstvý, vzpomínky na ni velmi živé a její ztráta stále bolestivá. Ostatně význam každé osobnosti v jakémkoli vědním oboru lze bez emocí rozpoznat až s delším časovým odstupem. To bude především úkolem pro nastupující mladou generaci numismatiků, s níž se již za svého života dostávala paní doktorka do přirozených generačních sporů. Teprve čas totiž ukáže, co se z jejího díla stane trvalou hodnotou v českém numismatickém bádání a co bude zapotřebí opustit. Domnívám se však, že paní doktorka Hásková vyhloubila na poli české numismatiky tak hlubokou brázdu, že ji nebude možné přehlédnout ani v čase budoucím.

•••••

Jiří SLÁMA, In memory of Dr Jarmila Hásková (January 29, 1936–December 18, 2007)

After finishing her studies in history at the Faculty of Philosophy of the Charles University in Prague in 1959, Dr Hásková entered the numismatic department of the National Museum in Prague and has been working there until 2007. She has been serving as the head of the department for 23 years. At the beginning of her career, she specialized in economic and monetary problems of the rule of John of Poděbrady and the following Jagiellon period. Later, she got focused on *denarii*. She published numerous scholarly publications. She has been the Editor in Chief of the *Numismatické listy* for more than three decades. Leaving the department, one of the period of the Czech numismatics ended.

English by V. Novák